

Листок
для жовнірів,
що вияснює суть і небезпеченство
полових недуг.

***

Написав
полковий лікар Др. Феліке Менц
при полку крайової оборони ч. 3. в Граці.

На українському мову перекіп
Др. Володимир Гузар
ординарий крайового шпиталя в Чернівцях.

■ ■ ■

Відень.
Наклад Йосифа Шафара.

***

Всі права застережені.

Ціна 10 сотиків, 100 штук по 8 сотиків.
По тій самій ціні можна дістати видане в моєй німецькій, угорській, чеській,
польській, хорватській, словінській, румунській і італійській.

Жовніри!

Єсть вашим обов'язком боронити вітчизну перед кожним внішнім і внутрішнім ворогом! Але знайте, що ми також в найбільшій супокою маємо всегда подостатком ворогів, котрі шкодять нашому добробитови. Суть ними недуги а поміж тими знова головно ті, котрі, часто в великім числі появляючи-сь, називають ся людскими пошестями і котрі нищать здоровле тисячам людей. Ви жовніри повинні помагати против них бороти ся! Такими недугами суть також полові недуги, котрі на жаль ще зовсігди в великім числі у війску стрічає ся! Розсліди лікарів виказують, що при війску припадає на 1000 людей около 18-38, подекуда до 61 хорих на полові недуги. Коли ще до того зважить ся, кільки то знова через них заражує ся, то число зросте в застрашающий спосіб.

Що то таке полові недуги?

Полові недуги, се заразливі недуги, які по більшій часті набуває ся в полових зносинах в несупружім житю, особливо в полових зносинах із проститутками або такими жінками,

котрі через своє заняття мають легко нагоду вносити ся з більше мущинами.

Кілько родів таких недуг розрізняє ся? Ми розрізняємо три роди, а то:

1. трипер,
2. м'який шанкер,
3. твердий шанкер (сифіліс).

При полових вносинах можна однаковож дістати відразу також кілька з тих недуг. Як можете Ви ті недуги пізнати і які суть їх наслідки:

Як пізнає ся трипер?

При нїм показує ся роцний вплив із мочової цївки, виступає пекучий біль при віддаваню мочу і часте віддаване мочу. Все то приходить по більшій часті вже кілька днів по зараженю.

Трипер єсть дуже розширеною недугою, котру на жаль здебільша мущини, а головно жовніри, дуже собі легковажать, але зовсім несправедливо, бо з него можуть вийти найрізномороднійші слабости, як пр. запалена около яець, яке єсть часто причиною неплідности і багато иньших недуг, а навіть можна наслідком недуги серця, коли оно при трипрі захоріє, померти. Ще частійші і гірші наслідки трипра бувають у жінок, у котрих заражене мущинами, що хорі на трипра, викликає дуже много недуг матиці і неплідність.

Що то таке мягкий шанкер?

Мягкий шанкер, се ранка або прпщик. здебільша на полових частях і появляе ся в кілька днів по зараженю. Повстае звичайно там, де шкірка здерта або пукла, хоч сего голим оком і не можна замітити. В наслідстві може виступити зропнене железий в пахвині, котре називають „палкою“. Позаяк заражуючи-сь мягким шанкром можна рівночасно заразити-сь і сифілісом, то треба в тих случаях зважати і на сю остатню недугу.

Що то єсть твердий шанкер (сифіліс)?

Сифіліс єсть всегда недугою цілою тіла. Розпочинає ся звичайно в три до чотири неділи по відбутих полових зносинах тим, що з'являе ся переважно на полових частях ранка, але она може вийти також донебудь инде, пр. на устах і т. д., відповідно до сего, котра часть тіла діткнула ся в заразком сифіліса. В сей спосіб можуть повстати пр. зараженя через інструменти, шклянки і т. д.

В кілька неділь пізнійше виступає відтак звичайно на цілім тілі висипка (червоні плями) або з'являють ся в устах білі плями і т. д. Тепер кружить трійло сифілісу в цілім тілі. Хотяй при відновіднім ліченю всі ті об'яви зникають, то можуть однак в часом всі части тіла без винятку знова на сифіліс захоріти. Коли такий заражений сифілісом завчасно оженить ся, тоді не йно він і его жінка, але також діти

можуть дістати недугу остільки, що родять ся неживими або глухонімими і т. д., а причина сего лежить часто в недозі батька.

Жовіри!

Як Ви отже з того короткого опису видите, то наслідки цих недуг зовсім не такі малі, як Ви зразу може могли-б припускати, тому Ви повинні старати ся, стеречи себе самих а тим самим і інших перед тим лихом, щоби так не прийти самим і родині до каліцтва — бо звааєте йно, кільки то жінок і потомків можете Ви через такі недуги затроїти!

Тепер Ви питаєте ся: „Як можна перед такими недугами охоронити ся?“

Коли вздержує ся по можности від полових зносин в несупружім житю, що звичайно мущинам зовсім жадної шкоди для здоровля не приносить. Коли-ж таки буває ся в жінками, тоді належить уникати передовсім такі жінки, котрі, як то перед тим вже було згадано, суть сумнівної вартости, котрі мають білий, роппий вплив в родних частий, або червоні плями на тілі або білі прищі або викиди на устах, явиці і т. д., або у котрих голос захриплий.

Найлучшим охоронним средством против зараження при полових зносінах єсть т. зв. „презерватив“ (кондом), котрий мож дістати в дрогуеріях, skleпах в гумами, в аптиках і який

належить насунути на члена перед половими зносинами. Коли не має ся при собі такого презерватива, тоді належить посмарувати вперед член вазеліною або иншою товщию, що-б в сей спосіб запобічи надто легкому пукненню шкірки і тим самим входуви заразка. Також єсть порадно, змивати частійше член холодною водою і милом, щоби в сей спосіб зробити шкірку більше відпорною. На всякий случай однак належить по відбутих полових зносинах член обчистити слабим дезинфекційним плином, як розпущеним потасом мангану, сублімату, лізолу і т. д. Перед зараженем трипром, яке повстає в самій мочевої цівці, і при котрім тому обчищена з вні неvistарчає, можна найлучше в сей спосіб остеречи ся, що вприскує ся до мочевої цівки сейчас по полових зносинах, (найпізнійше до двох годин) розтвір ляпісу, альбаргіни і т. д., котрі то плинн може записати кождий лікар. При війску, так при сухопутнім як і при маринарці, вже подбано, щоби визше згадані плинн стояли готовими до ужитку. Користайте тому жовніри в тої установи в кождім случаю, сеж прецінь невелика мука, котра певно оплатить ся, если в сей спосіб єсть ся охороненим перед так великим лихом і уникайте також алькоголь, бо найчастійше заражує ся в легко підпитім стані.

Коли-б мимо того Вам судило ся, що вістанете заражені, тоді єсть Вашим обовязком сейчас удати ся по лікарську пораду і так довго лічити ся, як довго лікар поручить, також не вільно

Вам відбувати скорше нові полові зношення, аж се Вам лікар дозволить.

Заражені сифілісом мусять ціле жите пам'ятати о своїй недугі і коли-б пізнійше яка часть тіла на що небудь ослабла, повинні сейчас звернути увагу лікаря, що перебували сифіліс. Також сифіліс, подібно як інші полові недуги, дасть сявилічити, йно при нім потреба в певних відступах часу в наворотом відбувати лічене, навіть тоді, коли нема жадних обявів недуги.

Коли хто свідомий, що має яку заразливу недугу і нею других заражує, може часам стати винним каригідного проступку і бути засудженим.

Жовніри!

Ви в того всего видите, як страшними можуть стати для Вас а через Вас для других терпіня і наслідки полових недуг.

Тому возьміть собі до серця ті ради, щоби остережи ся перед половими недугами! Колиж-бисьте вже ослабли, то лічіть ся у лікаря і то аж до цілковитоговилічення! Поступайте після тих рад, тоді охороните себе і Вашу родину перед одним з найбільших лих, тоді Ви богато добра вчините Вашій вітчизні, яка Вам за се стане вдячною, бо Ви помагали чесно боротися в великій борбі із одним з найбільших ворогів людскости — з недугами.

Samariterbuch. Gemeinverständliche Darstellung der gesamten Nothilfeleistung bei Unglücksfällen und plötzlichen Erkrankungen, sowie der Pflege und des Transportes von Kranken und Verletzten im Frieden und im Kriege. Von Dr. **Anton Jerzabek**. Zweite Aufl., durchges. u. ergänzt v. Dr. **M. V. Silbermark**, Sanitätsref. d. Österr. Gesellschaft vom Roten Kreuze. Mit 217 Figuren im Texte. Preis in Leinwand gebunden K 3.60.

(Mit Erlaß des k. u. k. Kriegsministeriums vom 9. April 1915, Abt. 14, Nr. 6972, und des k. k. Ministeriums für Landesverteidigung, Dep. VI, Nr. 1411 ex 1915, den unterstehenden Militärsanitätsanstalten zwecks eventueller Beschaffung aus eigenen Mitteln der Anstalt empfohlen.)

Wandtafeln für den Unterricht im Sanitätshilfsdienste. Von Regimentsarzt Dr. **Anton Jerzabek**. 219 Figuren auf 12 Tafeln (40 × 50 cm) mit erklärendem Texte. Preis K 5.—, aufgezogen auf Pappe in Karton K 12.—.

Das Verbandpäckchen und seine Anwendung auf dem Schlachtfelde. Von Regimentsarzt Dr. **Anton Jerzabek**. Mit 21 Abbildgn. Preis 20 h. — 10 Exemplare à 15 h.

Leitfaden für Blessiertenträger. Von Oberstabsarzt Dr. **Andreas Buraczyński**. Mit 39 Figuren. Preis 75 h. 10 Exemplare à 60 h. — Erhältlich in deutscher, ungarischer, böhmischer, polnischer u. kroatischer Sprache.

Leitfaden für den Blessiertenträger in hundert Fragen und Antworten. Von Generalstabsarzt d. R. Dr. **Paul Myrdacz**. Mit 1 Abbildung. Preis à 40 Heller, von 10 Exemplaren an Franko-Zusendung. Erhältlich in polnischer, rumänischer und ruthenischer Sprache.

Gesundheitsregeln und erste Hilfe. Kurzer Ratgeber für den Soldaten. Von Stabsarzt Dr. **Felix Hahn**. Preis 50 h. — 10 Exemplare à 40 h.

Die Geschlechtskrankheiten und ihre Verhütung im k. u. k. Heere, in der k. k. Landwehr und in der k. u. k. Kriegsmarine mit vergleichender Berücksichtigung fremder Staaten. Von Regimentsarzt Dr. **Josef Urbach**. Mit 22 Tabellen, 8 Kurventafeln und 4 Karten. Preis K 6.—.